

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 287/09-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. augusta 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. P., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. D., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení so základným právom podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj namietaného porušenia ústavného princípu podľa čl. 49 v spojení s čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, v konaní vedenom pod sp. zn. BB-3 Tš 30/06 a jeho rozsudkom z 10. novembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. P. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2009 doručená sťažnosť Ing. J. P. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho

základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení so základným právom podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy, ako aj namietaného porušenia ústavného princípu podľa čl. 49 v spojení s čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy postupom bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špeciálny súd“), v konaní vedenom pod sp. zn. BB-3 Tš 30/06 a jeho rozsudkom z 10. novembra 2006 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Sťažovateľ uviedol, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii sp. zn. ČVS: PPZ-125/BPK-B-2006 z 28. júna 2006 bolo proti nemu vznesené obvinenie pre zločin prijímania úplatku. Vzneseniu obvinenia predchádzal výsluch sťažovateľa, ktorý sa uskutočnil 3. októbra 2006, pri ktorom sa „*nepriznal k spáchaniu trestného činu, pre ktorý bol obvinený*“, ale pristúpil na uzavretie dohody o vine a treste.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že špeciálny súd „*dňa 10. novembra 2006 rozsudkom sp. zn. BB-3 Tš 30/06-124 podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku schválil dohodu o vine a treste medzi prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry GP a obvineným Ing. J. P. z 20. októbra 2006 sp. zn. VII/2 Gv 163/06-44. Špeciálny súd vyslovil, že Ing. J. P. v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu priamo pre seba žiadal inú nenáležitú výhodu, čím spáchal zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona. Rozsudok sa stal právoplatným a vykonateľným 10. novembra 2006.*

Sťažovateľ sa s odstupom času dozvedel o chybách v uplatnení právnej úpravy v jeho veci, ako aj o nedostatku právomoci Špeciálneho súdu rozhodnúť, či sa sťažovateľ dopustil trestného činu. Tieto nedostatky nemal dôvod poznať v čase, keď uzavrel Dohodu o vine a treste. Nakoľko právny poriadok Slovenskej republiky nepriznal sťažovateľovi opravný prostriedok proti rozsudku Špeciálneho súdu sp. zn. BB-3 Tš 30/06-124 zo dňa 10. 11. 2006, sťažovateľ sa pokúsil dosiahnuť ochranu svojich základných práv prostredníctvom jediného prostriedku nápravy, ktorý v právnom poriadku SR pre okolnosti jeho prípadu existujú - sťažovateľ predložil ministrovi spravodlivosti SR podnet na podanie dovolania vo svoj prospech podľa § 369 ods. 1 v spojení s § 371 ods. 1 písm. a), podľa

§ 371 ods. 1 písm. c) a podľa § 371 ods. 1 písm. i) zák. č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok. Podnet bol predložený osobne do podateľne Ministerstva spravodlivosti SR dňa 24. apríla 2009. Sťažovateľ podal podnet v lehote, v ktorej zákon umožňuje ministrovi podať dovolania v prospech odsúdeného.

Minister spravodlivosti SR svoju právomoc podať v prospech sťažovateľa dovolanie podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku neuplatnil. Ba čo viac, sťažovateľa ani neupovedomil o svojom postoji k jeho podnetu. Inak povedané, vo vzťahu k sťažovateľovmu úkonu, ktorým sťažovateľ uplatnil svoje základné právo priznané čl. 27 ods. 1 Ústavy SR, minister spravodlivosti SR zostal nečinný.“.

Dôvodom podania sťažnosti je podľa sťažovateľa to, že špeciálny súd v trestnom konaní, ktoré proti nemu viedol, „konal mimo rámca svojej ustanovenej právomoci, a že rozsudkom, ktorý vydal na záver tohto trestného konania, odsúdil sťažovateľa pre skutok, ktorý Špeciálny súd kvalifikoval ako trestný čin bez toho, aby rozhodný skutok mal všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý Špeciálny súd uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody s podmieneným odkladom výkon trestu“.

K otázke subsidiarity právomoci ústavného súdu sťažovateľ poukázal na to, že „Trestný poriadok síce vytvára právny prostriedok pre preskúmanie rozsudku Najvyšším súdom Slovenskej republiky v konaní o dovolaní, ale právo podať dovolanie v okolnostiach prípadu zákon priznal iba predstaviteľovi štátnej moci - ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (§ 369 ods. 1 TP). Sťažovateľovi právny poriadok priznal iba právo uchádzať sa návrhom bez právnej relevancie u ministra, aby svoju právomoc v jeho prospech využil. Jediné, čo možno od sťažovateľa v takomto právnom postavení spravodlivo požadovať, je uplatnenie základného práva podať návrh (podnet) ministrovi spravodlivosti na podanie dovolania.

V okolnostiach prípadu sťažovateľ predložil ministrovi spravodlivosti SR podnet obsahujúci rozsiahlu právnu argumentáciu odôvodňujúcu, v čom spočíva porušenie jeho základných práv Špeciálnym súdom, ako aj dôkazy preukazujúce pravdivosť sťažovateľovho opisu skutkového stavu, v ktorom došlo k porušeniu jeho základných práv a slobôd. Od sťažovateľa nemožno spravodlivo žiadať, aby urobil viac, než vykonal, pri upozorňovaní

príslušného predstaviteľa štátu na porušenie svojich základných práv a slobôd Špeciálnym súdom.“.

Podľa sťažovateľa v danej veci o jeho trestnej zodpovednosti nekonal ten z orgánov súdnej moci, ktorý o jeho základných právach a slobodách mal rozhodnúť podľa platného právneho poriadku Slovenskej republiky (ďalej len „platný právny poriadok“). Postup špeciálneho súdu v jeho trestnej veci sťažovateľ označuje za nezlučiteľný s ústavou a dohovorom akcentujúc tú skutočnosť, že tento postup sa nestal predmetom ochrany žiadneho orgánu verejnej moci zriadeného Slovenskou republikou. Preto odopretie subsidiárnej právomoci ústavného súdu považuje sťažovateľ za takýchto okolností za odmietnutie spravodlivosti, čo je nezlučiteľné so zásadami materiálneho právneho štátu podliehajúcimi ochrane podľa čl. 1 ods. 1 ústavy.

V súvislosti so zákonom ustanovenou zákonnou lehotou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy [§ 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] sťažovateľ upozorňuje na výnimočné okolnosti svojho prípadu, ktoré majú podľa neho zásadný význam pre ustanovenie právnej udalosti rozhodnej na začatie plynutia tejto lehoty. Za takéto osobitné okolnosti považuje to, že mu Trestný poriadok nevytvoril riadny opravný prostriedok na ochranu jeho základných práv, lebo rozsudok špeciálneho súdu sa zakladá na dohode o vine a treste medzi prokurátorom Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor špeciálnej prokuratúry“) a ním. Podľa tvrdenia sťažovateľa sa v platnom právnom poriadku mohol uchádzať o ochranu iba prostredníctvom dovolania podaného ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) a napriek tomu, že túto možnosť využil, požadovanej ochrany sa dosiaľ nedočkal. Z toho dôvodu, aj keď vo veci existuje rozsudok, sťažovateľ žiada, aby sa plynutie lehoty na podanie sťažnosti nepočítalo od právoplatnosti napadnutého rozsudku, ale aby sa lehota na podanie sťažnosti počítala podľa § 53 ods. 3 druhej vety zákona o ústavnom súde.

V tej časti sťažnosti, ktorá je venovaná právnej úprave a jej uplatneniu v okolnostiach daného prípadu, sťažovateľ spochybňuje najmä pôsobnosť špeciálneho súdu v jeho trestnej veci, ktorá *«vznikla z dôvodu, že orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili správanie sťažovateľa ako trestný čin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona. Kvalifikácia sťažovateľovho správania vznikla protiprávnym „dotvorením“ zákonom upravenej skutkovej podstaty, ktoré spočívalo v tom, že orgány činné v trestnom konaní vložili do platnej právnej úpravy podmienku, ktorú bez akejkoľvek opory v zákone prevzali vo fáze aplikácie práva z predchádzajúcej, zrušenej a neúčinnnej úpravy zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov. Vykonštruovanie skutkovej podstaty trestného činu malo za následok vykonštruovanie pôsobnosti Špeciálneho súdu, ktorý v súlade so zákonom vôbec nemal konať o veci.»*.

Tento svoj názor sťažovateľ ďalej zdôvodňuje na základe obširnej argumentácie. Orgánom činným v trestnom konaní, ale najmä špeciálnemu súdu vytyka viacero pochybení, v nadväznosti na čo kriticky hodnotí konanie advokáta (obhajcu), ktorý ho v namietanom konaní zastupoval. Predovšetkým poukazuje na to, že ponechal bez námietky zásadný omyl v právnej kvalifikácii skutkovej podstaty zločinu, pre ktorý bolo proti sťažovateľovi vedené trestné stíhanie. Rovnako bez námietky jeho zvolený advokát ponechal aj skutočnosť, *«že jeho klienta stíhali za trestný čin, ktorý podľa platného Trestného zákona neexistuje, a že o vine o treste rozhoduje Špeciálny súd, ktorého príslušnosť pre konanie sa podarilo vykonštruovať iba pomocou „vytvorenia“ skutkovej podstaty „skrížením“ platného a zrušeného trestného zákona. V rozsahu, v ktorom sa advokát zastupujúci sťažovateľa dopustil chýb pri uplatňovaní práv tohto svojho klienta, a s prihliadnutím na právny účinok, ktorý tieto chyby majú pre sťažovateľa, ide o chyby, ktoré majú za následok, že v okolnostiach prípadu sťažovateľovo právo na obhajobu prostredníctvom obhajcu (čl. 50 ods. 3 Ústavy SR) bolo porušené v kvalite predpísanej § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, lebo bolo porušené zásadným spôsobom.»*.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci prijal tento nález:

«1. Právo sťažovateľa na prejednanie jeho veci v súlade so základným právom na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom „ne byť odňatý zákonnému sudcovi“ podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj základné právo implikované v čl. 49 v spojení s čl. 50 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Špeciálneho súdu v konaní zavŕšenom vydaním rozsudku sp. zn. BB-3 Tš 30/06-124 porušené bolo.

2. Rozsudok Špeciálneho súdu, pracovisko Banská Bystrica, vydaný dňa 10. novembra 2006 sp. zn. BB-3 Tš 30/06-124, sa ruší.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi za porušenie jeho základného práva primerané finančné zadosťučinenie 10.000 (slovom: desaťtisíc) euro. Špeciálny súd je povinný vyplatiť toto zadosťučinenie do dvoch mesiacov odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky. Špeciálny súd platbu vykoná na číslo účtu, ktorý jej sťažovateľ uvedie.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 301 (slovom: tristo jeden) euro, ktorú je Špeciálny súd povinný vyplatiť advokátovi JUDr. J. D. do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky. Špeciálny súd platbu vykoná na číslo účtu, ktorý mu JUDr. J. D. uvedie.»

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Táto ústavná a zákonná úprava konštituuje sťažnosť podľa čl. 127 ústavy ako osobitný ústavný prostriedok ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorý nemožno zamieňať alebo ním nahrádzať riadne či mimoriadne opravné prostriedky v trestnom konaní.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone o ústavnom súde, pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmajúc, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pretože jedným zo zákonných predpokladov na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie pri jej predbežnom prerokovaní je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa musel zaoberať aj otázkou, či sťažnosť bola podaná včas. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Pri opatrení alebo inom zásahu, ktorým sú aj zbytočné prieskumy v konaní pred všeobecnými súdmi, sa lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Zároveň je potrebné pripomenúť, že ustanovenie o lehote na podanie sťažnosti je ustanovením kogentným, to znamená, že ústavný súd nemôže zmeškanie tejto lehoty

odpustiť alebo ju predĺžiť (pozri napr. m. m. I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 330/06).

Lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde by mala podľa názoru ústavného súdu vyjadrovať dobu, ktorá je postačujúca na uplatnenie účinnej ústavnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty (m. m. III. ÚS 186/02).

Zo sťažnosti, ale aj zo zistení ústavného súdu, najmä zo spisu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3 Tš 30/06, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že v sťažnosti namietané konanie špeciálneho súdu bolo právoplatne skončené 10. novembra 2006, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok špeciálneho súdu č. k. BB-3 Tš 30/06-124 z toho istého dňa, ktorý bol zároveň bezprostredne po skončení verejného pojednávania krátkou cestou osobne doručený sťažovateľovi, ako aj jeho právnomu zástupcovi. Uvedeným rozsudkom bola schválená dohoda o vine a treste medzi prokurátorom špeciálnej prokuratúry a sťažovateľom ako obvineným z 20. októbra 2006, sp. zn. VII/2 Gv 163/06.

Sťažovateľ argumentuje tým, že v danej veci ide o osobitné okolnosti prípadu, keď mu Trestný poriadok nevytvoril riadny opravný prostriedok na ochranu jeho práv, ako aj tým, že v platnom právnom poriadku sa mohol uchádzať o ochranu iba prostredníctvom dovolania podaného ministrom spravodlivosti. Hoci sťažovateľ túto možnosť využil, požadovaná ochrana mu nebola poskytnutá. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby sa plynutie lehoty na podanie sťažnosti nepočítalo v tomto prípade od právoplatnosti napadnutého rozsudku, ale aby sa lehota na podanie sťažnosti počítala podľa § 53 ods. 3 druhej vety zákona o ústavnom súde, teda odo dňa, keď sa mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Túto svoju požiadavku sťažovateľ konkretizuje tým, že *„Pre vybavenie podnetu podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku neexistuje v právnom poriadku SR úprava, okrem lehoty ustanovenej § 13 ods. 1 zák. č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach. Trestný poriadok ani*

iný prameň práva neurčil lehotu na vybavenie podnetu navrhujúcemu ministrovi, aby uplatnil právomoc podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku. Minister spravodlivosti nemá ani zákonom ustanovenú povinnosť na podnet odpovedať. S prihliadnutím na tieto okolnosti sťažovateľ žiada, aby sa plynutie lehoty pre podanie sťažnosti počítalo podľa § 13 ods. 1 zákona o sťažnostiach s uplatnením vyvrátiteľnej domnienky, že uplynutie tejto lehoty zakladá vedomosť sťažovateľa, že minister dovolanie podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku v jeho prospech nepodá.“.

V danej veci sťažovateľ podal sťažnosť na poštovú prepravu 24. júna 2009, teda s odstupom viac ako dva a pol roka od právoplatného skončenia namietaného konania.

Ako už bolo uvedené, sťažovateľ poukazuje aj na to, že vzhľadom na neexistenciu opravného prostriedku proti namietanému rozsudku (§ 334 ods. 4 druhej vety Trestného poriadku) sa pokúsil dosiahnuť ochranu svojich základných práv prostredníctvom podnetu na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 v spojení s § 371 ods. 1 písm. a), c) a i) Trestného poriadku [§ 334 ods. 4 druhá veta Trestného poriadku ustanovuje prípustnosť dovolania iba podľa § 371 ods. 1 písm. c) a ods. 2, pozn.], ktorý mal byť podľa jeho tvrdenia predložený do podateľne Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky 24. apríla 2009 (jeho kópiu sťažovateľ ústavnému súdu neposkytol). Do podania sťažnosti minister spravodlivosti svoju právomoc podať v prospech sťažovateľa dovolanie neuplatnil a ani k jeho podnetu nezaujal žiadne stanovisko.

V nadväznosti na to sťažovateľ žiada, aby ústavný súd začiatok plynutia dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy počítal „*podľa § 13 ods. 1 zákona o sťažnostiach s uplatnením vyvrátiteľnej domnienky, že uplynutie tejto lehoty zakladá vedomosť sťažovateľa, že minister dovolanie podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku v jeho prospech nepodá“.*

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre konštatoval, že mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne (tak to je zjavne aj v prípade podnetu ministrovi spravodlivosti na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 Trestného

poriadku), nie je potrebné vyčerpať pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ústavy okrem iného aj z dôvodu, že tieto nie sú sťažovateľovi priamo dostupné (m. m. II. ÚS 357/06, IV. ÚS 323/07, I. ÚS 393/08). Podnet na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku preto nie je opravným prostriedkom a z hľadiska trestného práva procesného ho možno považovať iba za informáciu ministrovi spravodlivosti ako oprávnenému na jeho podanie, ktorá bez ďalšieho nezakladá zákonom ustanovené právne dôsledky. Ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na úvahe ministra spravodlivosti posúdiť a rozhodnúť, či na základe podnetu strany v konaní alebo na základe iného podnetu podá alebo nepodá dovolanie. Oprávnenie na podanie podnetu na podanie dovolania nemôže mať preto charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. m. m. II. ÚS 42/01, I. ÚS 67/02, III. ÚS 11/04).

Takýto podnet preto nemožno považovať za opravný prostriedok, ale ani iný právny prostriedok, ktorý je sťažovateľ podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný vyčerpať na ochranu svojich základných práv alebo slobôd ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a vzhľadom na to nemá na plynutie lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde žiadny vplyv. Plynutie uvedenej lehoty nie je totiž závislé na snahe sťažovateľa využiť mimoriadne opravné prostriedky, ale na naplnení skutočností uvedených v ustanovení § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 209/03, I. ÚS 233/03, IV. ÚS 229/07).

Ústavný súd prihliadajúc na svoju konštantnú judikatúru nemohol preto ani v tomto prípade posúdiť začiatok plynutia dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde tak, ako to požadoval sťažovateľ, teda podľa § 13 ods. 1 zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach v znení zákona č. 164/2008 Z. z. s uplatnením ním koncipovanej vyvrátiteľnej domnienky.

Z dikcie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyplýva, že dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti začína plynúť pri opatrení alebo inom zásahu odo dňa, keď sa sťažovateľ o nich mohol reálne dozvedieť.

V súvislosti so začiatkom plynutia uvedenej dvojmesačnej subjektívnej lehoty sťažovateľ argumentuje takto:

«Podmienka „dozvedieť sa“ v úprave § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa môže splniť náhodne alebo vedomou činnosťou oprávnenej osoby, jej aktívnym aj pasívnym správaním. K splneniu tejto podmienky dôjde vtedy, keď oprávnená osoba spozná fakty, dostane fakty do sféry svojej osobnej dispozície a tieto fakty s primeranou mierou rozumnosti preukazujú, že na ochranu svojho práva nemôže použiť iný právny prostriedok. Získavanie faktu alebo faktov pri „dozvedaní sa“ je často procesom trvajúcim určitý čas, ktorý je zavŕšený získaním faktu (poznatku). V záujme vytvorenia právnej istoty v procese „dozvedania sa“ treba určiť okamih, od ktorého vznikne právny účinok „dozvedel sa“. V tomto procese právny účinok § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nemožno spojiť s počiatočnou fázou, so vznikom dohadu („podozrenia“ o potrebe podať sťažnosť), ale až s výsledkom „dozvedania sa“, teda s okamihom, keď sťažovateľ zistí, že svoje základné právo alebo slobodu musí brániť podaním sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy SR.

Na základe vyššie uvedených argumentov je sťažovateľ presvedčený, že v osobitných okolnostiach svojej veci podáva sťažnosť včas. V okolnostiach prípadu sa sťažovateľ od advokáta, ktorého po vydaní rozsudku Špeciálneho súdu požiadal o právnu pomoc, dozvedel, že Špeciálny súd ho odsúdil za skutok, ktorý nenaplnil znaky skutkovej podstaty trestného činu, že minister v jeho prospech môže podať dovolanie, ktoré je jediným prostriedkom nápravy v konaní pred všeobecnými súdmi, a že lehota na podanie dovolania v jeho prospech ešte neuplynula. Na základe týchto okolností sťažovateľ v zastúpení advokátom podal podnet, ktorým ministra spravodlivosti požiadal o podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku. Po uplynutí lehoty na vybavenie sťažnosti podľa zákona o sťažnostiach, ktorú možno kvalifikovať ako jedinou lehotu ustanovenú v právnom poriadku SR na vybavenie podnetu podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku, sťažovateľ predkladá sťažnosť Ústavnému súdu SR, lebo sa dozvedel o vzniku subsidiárnej právomoci tohto orgánu Slovenskej republiky rozhodnúť o jeho sťažnosti.»

Citovaná argumentácia sa ústavnému súdu javí ako nenáležitá a účelová a podľa jeho názoru právnu skutočnosť „možnosť dozvedenia sa“ až od advokáta, ktorého požiadal o právnu pomoc po vyhlásení namietaného rozsudku [po uplynutí takmer dva a pol roka

po jeho právoplatnosti (§ 334 ods. 5 Trestného poriadku), pozn.], „že ho Špeciálny súd odsúdil za skutok, ktorý nenaplnil znaky skutkovej podstaty trestného činu“, nemožno považovať za takú skutočnosť, od ktorej sa by sa dal odvíjať začiatok plynutia lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu. Takýto prístup sa v praxi ústavného súdu dosiaľ neuplatnil a jeho akceptácia by znamenala zásadný prelom v jeho rozhodovacej činnosti, v rámci ktorej sa stabilne pridrižiava svojej doterajšej judikatúry, ktorej súčasťou je aj právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je časovo neobmedzeným právnym prostriedkom ochrany základných práv a slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 417/06, III. ÚS 334/08, IV. ÚS 178/09). Na takýto radikálny odklon od svojej štandardnej judikatúry, ktorý by umožnil de facto časovo neobmedzené predĺženie subjektívnej lehoty na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, neexistuje podľa názoru ústavného súdu ani pri zohľadnení argumentácie sťažovateľa v okolnostiach danej veci žiaden relevantný dôvod.

Z platnej právnej úpravy, resp. z argumentačného priestoru jej vymedzeného je podľa presvedčenia ústavného súdu nevyhnuté určenie začiatku plynutia uvedenej subjektívnej lehoty pri opatrení alebo inom zásahu do práv sťažovateľa interpretovať rigorózne, t. j. takou dikciou, že sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa sťažovateľ pri zachovaní postupu lege artis o takomto opatrení alebo inom zásahu dozvedieť mohol a mal. Možnosť dozvedieť sa o opatrení alebo inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa je totiž podľa názoru ústavného súdu potrebné posudzovať pri rešpektovaní objektívneho hľadiska vychádzajúceho z požiadavky, že sťažovateľ musí venovať opatreniam alebo iným zásahom, ktorými mohli byť porušené jeho základné práva alebo slobody, náležitú pozornosť.

Zo spisu špeciálneho súdu sp. zn. BB-3 Tš 30/2006 vyplýva, že sťažovateľ bol už v štádiu prípravného konania zastúpený v predmetnej trestnej veci kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom, ktorý na základe ním udeleného splnomocnenia z 18. júla 2006 prevzal jeho obhajobu. Zo zápisnice z konania o dohode a treste sp. zn. VII/2 Gv 163/06 z 20. októbra 2006, ktoré sa uskutočnilo na Úrade Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky ústavný súd zistil (č. l. 111), že sťažovateľ za prítomnosti svojho obhajcu sa po porade s ním k otázkam predneseným prokurátorom špeciálnej

prokuratúry okrem iného vyjadril takto: „... vzdávam sa práva na verejný súdny proces... Rozumiem, čo tvorí podstatu skutku, z ktorého som obvinený... Bola mi daná možnosť na slobodnú voľbu obhajcu, obhajcu som si zvolil... Právnej kvalifikácii môjho konania ako skutku, ktorý je trestným činom podľa Trestného zákona rozumiem. V tomto smere som bol poučený i mojím obhajcom.“.

Rovnako odpovedal sťažovateľ za prítomnosti svojho obhajcu na obdobné otázky samosudcu prednesené na verejnom zasadnutí v jeho trestnej veci konanom 10. novembra 2006 (vyplýva to zo zápisnice o verejnom zasadnutí na č. l. 120-123 súvisiaceho trestného spisu).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta.

Pokiaľ bol sťažovateľ zastúpený v priebehu konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní a pred súdom advokátom, ako osobou znalou práva, bolo jeho fundamentálnou povinnosťou využívať v záujme klienta všetky zákonné prostriedky a v ich rámci uplatniť všetko, čo v súlade so svojím presvedčením považuje za potrebné. Ak tak advokát nepostupoval, nemožno uplatňovať následky jeho pochybenia ex post ako dôvod na posunutie začiatku plynutia subjektívnej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu. V takomto prípade prichádza do úvahy možnosť zvažovať zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú klientovi v dôsledku nekvalitného právneho zastúpenia.

Vychádzajúc z uvedeného začala podľa názoru ústavného súdu lehota na podanie sťažnosti sťažovateľovi plynúť vyhlásením rozsudku špeciálneho súdu sp. zn. BB-3 Tš 30/06 z 10. novembra 2006 na verejnom zasadnutí za prítomnosti jeho, ako aj ním splnomocneného obhajcu, keď sa bezprostredne dozvedel, že špeciálny súd podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku schválil dohodu o vine treste medzi prokurátorom špeciálnej prokuratúry a ním z 20. októbra 2006 sp. zn. VII/Gv 163/06, v zmysle ktorej bol uznaný

za vinného za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona. Od tohto dňa sa totiž sťažovateľ v súlade s dikciou § 53 ods. 3 druhej vety zákona o ústavnom súde mohol dozvedieť o namietanom konaní vedenom špeciálnym súdom pod sp. zn. BB-3 Tš 30/06, ako aj o jeho rozsudku z 10. novembra 2006, o ktorých tvrdí, že nimi bolo zasiahnuté do jeho označených práv garantovaných ústavou a dohovorom.

Keďže lehotu uvedenú v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nemožno odpustiť, pričom sťažovateľovi táto lehota do dňa podania jeho sťažnosti na poštovú prepravu (24. júna 2009) preukázateľne uplynula, ústavný súd odmietol sťažnosť z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

Vzhľadom na to, že oneskorenosť podania sťažnosti je základnou a neodstrániteľnou prekážkou konania, ústavný súd nepovažoval za dôvodné v rámci predbežného prerokovania sťažnosti skúmať existenciu ďalších možných dôvodov brániacich prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie vyplývajúcich z ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. zjavnú neopodstatnenosť).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. augusta 2009